

**A NEMZETBIZTONSÁGI HIVATAL FELADATAI A MIGRÁCIÓ BIZTONSÁGI
KOCKÁZATAINAK FELDERÍTÉSÉBEN ÉS
ELHÁRÍTÁSÁBAN; EGYÜTTMŰKÖDÉSI KÉRDÉSEK AZ UNIÓS INTEGRÁCIÓ
TÜKRÉBEN**

Magyarországon a legális és illegális migráció kezelésével kapcsolatos feladatokat a vonatkozó jogszabályok értelmében több államigazgatási, illetve rendvédelmi szerv látja el, amelyek nem csupán jogosultak, de kötelesek is együttműködni. Az államhatár őrzéséért és védelméért, az illegális migrációhoz kapcsolható bűncselekmények felderítéséért a széles körű nyomozati és más hatósági jogkörrel felruházott Határőrség felel. Az állampolgársági, letelepedési, tartózkodási engedély iránti, menedékjogi, illetve beutazási (vízum) kérelmeket a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) bírálja el. A Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH, illetve Hivatal) felel mindazon nemzetbiztonsági kihívások felismeréséért, azonosításáért és kezeléséért, amelyek migrációval függnek össze. Ennek érdekében az NBH – az Nbtv 5. § g) pontja alapján – kizárólagos hatáskörben végzi letelepedési engedélyt kérelmező, továbbá a menekültkénti elismerését kérő, illetőleg a magyar állampolgárságért folyamodó, valamint – az állami szuverenitás és az alkotmányos rend védelméhez kötődően – a vízumkérelmet benyújtott személyek ellenőrzését és az ezzel kapcsolatos feladatokat.

A Hivatal szakhatóságként működik közre a vízum- és státuszkérelmek elbírálása során, abból a célból, hogy megelőzhető, illetve megakadályozható legyen nemzetbiztonsági szempontból aggályos személyek magyarországi beutazása és tartózkodása. Ezen túlmenően a Hivatal ellátja a migrációs intézményrendszer egyéb elemeinek – köztük a befogadó állomásoknak, közösségi szállásoknak – nemzetbiztonsági védelmét.

Az illegális migráció biztonsági kockázatai

Az illegális migráció jelenléte egy adott országban több szempontból is biztonsági kockázatot képez. Ezen kockázatok közül kiemelésre érdemes, hogy olyan, nem tisztázott személyazonosságú személyek tartózkodnak az ország területén, akikről az illetékes hatóságoknak nincs tudomásuk. Kockázati tényezőként kiemelhetjük a bűnügyi, a közbiztonsági, nemzetbiztonsági illetve a közegészségügyi, kockázatot is.

A hazánkba illegálisan érkezők általában embercsempészek segítségével, vagy hamis, hamisított útiokmányok felhasználásával, illetve közúti, vasúti, vízi és légi járművekben megbújva jutnak át a határon. Míg az állampolgárságért, a letelepedési, illetve a beutazási engedélyért folyamodók legálisan tartózkodnak hazánkban, addig a menedékjogi kérelmet benyújtók zöme illegálisan érkezik, illetve tartózkodik az országban. Menedékjogi kérelmet csak a kiutasítás elkerülése érdekében, általában valamilyen hatósági (idegenrendészeti, határőrizeti) intézkedés után nyújt be.

Az illegálisan hazánkba érkező, menedékjogi kérelmet benyújtó személyek zöme személyazonosításra alkalmas okmányok nélkül érkezik. Okmányukat az embercsempészek

elveszik, vagy saját maguk megsemmisítik, jelentősen meg nehezítve azonosításukat. Személyi adataikat bemondás alapján veszik fel, ezzel lehetőségük nyílik új személyazonosság megteremtésére, a régi, esetleges bűnözői múlt tisztára mosására, a korábban más országban beadott és elutasított kérelem felderítésének megnehezítésére. Többek között ezen problémák kiküszöbölésére hozta létre az Európai Unió ujjnyomat-alapú azonosító rendszerét (Eurodac), melynek Uniós csatlakozásával hazánk is részesévé vált. A csatlakozástól eltelt rövid idő már e téren is eredményeket hozott.

Az információgyűjtő tevékenységhez hasonlóan az illegális migráció visszaszorítását megcélzó műveleti intézkedések lehetősége is a migráció változó tendenciáihoz kell, hogy igazodjon. E téren kiemelt jelentőséggel bír a migránsok nemzetbiztonsági szempontból való előzetes szűrése, melynek célja nem csupán a bevándorlók ellenőrzése, de egyben a migráció aktuális tendenciáinak feltérképezése. A magyar hatóságok lehetőségei a migráció egyes formáival szemben különbözőképpen alakulnak. Az idegen állampolgárok esetében hatékony intézkedésnek tűnik a kiutasítás, kitoloncolás és büntető feljelentés alkalmazása. A már magyar állampolgárságot szerzett személyek esetében a intézkedések lehetősége szűk, a nemzetbiztonsági szolgálatok mozgásteret csekély.

Terrorizmus és illegális migráció összefüggései

Az illegális migráció jelentette kockázatok közül kiemelést érdemelnek az esetlegesen az illegális migráció és a terrorizmus között fennálló összefüggések, kapcsolódások.

Az embercsempész szervezetek által működtetett útvonalak kiváló behatolási csatornaként szolgálhatnak az ellenérdekű szolgálatok, a szervezett bűnözői csoportok, illetve a terrorszervezetek számára. Az ember-, illetve árucsempészet útvonalai nagyfokú átfedést mutatnak, ezért az esetleges összefonódásuk sem zárható ki.

Az Európába érkező migránsok nemzetiségi összetételét vizsgálva nem mutatható ki szoros összefüggés a terrorizmust támogató és az illegális migrációt kibocsátó országok között, azonban a terroristagyanús személyek egyes esetekben felhasználják az illegális migráció útvonalait és kialakult infrastrukturális hátterét.

Magyarországon eddig nem keletkezett konkrét információ az embercsempész csoportok és a terrorszervezetek közötti együttműködést illetően. Ez azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy az embercsempészek által mozgatott illegális migránsok, menekültstátuszt kérelmezők között nem találhatók terrorszervezetek tagjai, szimpatizánsai, mivel az illegális migráció lehetővé teszi a nyom nélküli be- és kiutazást, amit a terrorszervezetek kihasználhatnak.

Az illegális migráció és a terrorizmus közti lehetséges kapcsolatként említhetők azok a törvényesen bejegyzett, de – a Hivatal ismeretei szerint – illegális tevékenységet is folytató szervezetek vezető aktivistái, akik rendszeresen illegális úton, zöld határon érkeznek az országba. Miután megtörténik azonosításuk, hatósági vagy műveleti kiszorító intézkedések eredményeként visszatérően illegális úton hagyják el az országot. A rendelkezésre álló információk szerint a kurdok aktív szerepet töltenek be az embercsempészetben, rendszerint a jelentős kamionforgalmat kihasználva, a szállítójárművekben elrejtve igyekeznek kijuttatni aktivistáikat, honfitársaikat Nyugat-Európába. Műveleti információk keletkeztek kurd aktivisták hamis személyazonossággal történő beutazásáról is. Valószínűsíthető, hogy a szervezet jelentős hasznot húz az illegális

migráció támogatásából, csakúgy, mint más, hasonló jellegű – a szervezett bűnözéshez kapcsolható – tevékenységből.

Az embercsempész csatornákra való ráépülés a karitatív céllal működő iszlám alapítványok néhány tagjánál is tetten érhető, de ez a tevékenység elsősorban az anyagi haszonszerzést szolgálja. A magyar hatóságok a múlt év végén egy zömmel irakiakat Nyugat-Európába juttató csoportot számoltak fel, konkrét terrorszervezeti háttér ugyanakkor esetükben sem volt kimutatható.

Noha jelenleg Magyarországon az illegális migráció és a terrorizmus között szoros összefüggés nem mutatható ki, figyelemre méltó, hogy a két jelenség több ponton is hasonlóságot mutat. A határátlépéshez csakúgy, mint az illegális bevándorlók, a terroristagyanús személyek is gyakran használnak hamis, vagy meghamisított úti okmányokat. Ezek elkészítéséhez, illetve beszerzéséhez egyes esetekben a szervezett bűnözői köröket is felhasználhatják. A klasszikus embercsempész módszereken kívül gyakori, hogy legálisan megszerzett vízummal, vagy tartózkodási engedéllyel visszaélve terroristagyanús személyek illegálisan képesek egy adott ország területén maradni. Noha a szélsőséges aktivisták közt nem ritka az illegális határátlépés, egyre nagyobb arányban inkább törvényes határátlépésük után próbálják legalizálni helyzetüket. Az ilyen személyek hatósági ellenőrzése és a velük szemben való fellépés nehézkes, mivel tartózkodási helyük és hollétük általában ismeretlen.

Az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó jelenségek ügyében folytatott nemzetközi együttműködés tapasztalatai azt mutatják, hogy az a felderítés, az igazságügyi- és rendvédelmi szervek, valamint biztonsági szolgálatok figyelmének középpontjába került. Az Európai Unió és az integrálódni kívánó országok közötti csatlakozási folyamat mindenképp előtérbe helyezte ezt a kérdést, a probléma mielőbbi eredményes kezelését.

Együttműködési kérdések az európai integráció tükrében

Az illegális migráció elleni hatékony fellépés az érintett szervek összehangolt, együttes fellépését igényli. A Nemzetbiztonsági Hivatal törvényi kötelezettségeinek eleget téve és a jogszabályok által nyújtott lehetőségeket kihasználva igyekszik széleskörű együttműködést megvalósítani az érintett hazai szervekkel.

Az illegális migrációval kapcsolatos hatósági feladatokat ellátó szervek (különösen a Határőrség, Rendőrség, valamint a BM BÁH) és a Hivatal közötti együttműködés részleteit kétoldalú megállapodások szabályozzák. A Hivatal az illetékes szerveknek rendszeresen átadja az őket érintő, intézkedésüket igénylő információkat, melyek jelentős része az embercsempészetre, korrupciós jelenségekre, bűnözői háttérű kapcsolatokra, a külföldiek egyéb köztörvényes bűnelkövetéseire utal.

Az NBH munkatársai a menekült státuszért folyamodó személyek ellenőrzése során arra törekednek, hogy feltárják a nemzetbiztonsági szempontból releváns körülményeket – az illegális migráció csatornáira, a terrorszervezetekre, a titkosszolgálatokra vonatkozó ismereteket. A meghallgatásokon nyert, figyelmet érdemlő információkat az NBH az illetékes szervek felé továbbítja.

Az illegális migrációban részt vevő személyek, szervezetek tevékenységének eredményes felderítése érdekében a Határőrségnél komplex intézkedési terv került elfogadásra, mely a jelenség kezelésében érintett együttműködő szervek (Határőrség, Rendőrség, nemzetbiztonsági szolgálatok) munkáját hivatott összehangolni.

Együttműködés a Határőrséggel

A Hivatal felel az illegális migráció egyik fő színterét képező befogadó állomások, illetve közösségi szállások nemzetbiztonsági védelméért. Az ennek keretében folytatott információgyűjtés során az NBH ismereteket szerez az embercsempészettel összefüggő körülményekről, adatokról, melyeket elsődleges ellenőrzésük után minden esetben megküld a Határőrség részére. Visszajelzéseik alapján ezek a tájékoztatások hasznosak számukra, mivel adatbázisukban “hiányzó láncszem” lehet, vagy kiegészítik, megerősítik, esetleg más megvilágításba helyezik eddigi ismereteiket.

A Határőrség központi bünyügi-felderítő szolgálatával és területi szerveivel folyamatos és jó az együttműködésünk, nem egyszer – kérésükre – konkrét műveleti támogatást nyújtottunk akcióik eredményes végrehajtásához.

Az illegális migráció jelenlétével összefüggő jogsértő cselekmények – mint például az okirathamisítás – alapvetően a státuszkérelmek benyújtásával együtt jelenítődnek meg. Az illegális migráció legalizálásában szerepet játszanak ügyvédek és az általuk foglalkoztatott civil idegenrendészeti ügyintézők is. Tendenciaként elmondható, hogy az illegális migrációt képviselő ügyvédek, ügyintézők sajátos érdekviszonyon alapuló kapcsolatot igyekeznek kiépíteni a hivatalos eljárásban döntést hozó személyekkel. Az NBH e szféra irányában is végez titkos információgyűjtést.

A Hivatal feladata elsősorban a jogsértő cselekményének akadályozása, korlátozása, megszakítása, valamint az illegális migrációban érintett külföldi és magyar állampolgárok (köztük hivatalnokok és köztisztviselők) részéről elkövetett jogsértő cselekményekről az illetékes szervek és nyomozó hatóságok tájékoztatása. Rendvédelmi dolgozók esetében a BM belső ellenőrzési szolgálatát, polgári személyek esetében az ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóságát, illetve a területileg illetékes ügyészi nyomozó szervet tájékoztatja.

Az NBH műveleti és felderítő munkája, valamint az említett rendészeti szervekkel való együttműködésünk eredményeként az illegális migrációval konkrétan összefüggésbe hozható, valamint azt érintő jogsértések vonatkozásában jelentős eredmények születtek. Az NBH jelzései alapján országos hatóságoknál vezető munkakört betöltő személyeket, ügyvédeket, idegenrendészeti ügyintézőket és több külföldi állampolgárt vontak büntetőeljárás alá.

Nemzetközi együttműködés

Az illegális migráció nemcsak egy országot, hanem a fejlett európai államok mindegyikét, az Európai Unió egészét érinti. Az illegális migráns jellemzően több országot érint, s a migráció mögött álló, abból profitáló szervezetek több országban tevékenykednek. Az Európai Unió tagjai és tagjelöltjei számára meghatározó körülmény a Schengeni Egyezményhez való mielőbbi csatlakozás. Az illegális migráció felderítése így megköveteli a rendvédelmi szervek és nemzetbiztonsági szolgálatok határokon átnyúló együttműködését, melytől potenciálisan igen jelentős eredmények várhatók. A Hivatal értékelése szerint az integrációs szervezetek bővülésével az illegális migráció leküzdése érdekében folytatott kooperáció feltételrendszere leegyszerűsödött, az effajta együttműködés ugyanakkor szükségesebb, mint valaha. Erre való tekintettel a Hivatal ismételten hangsúlyozta készségét az együttműködés minden formája, de különösen a konkrét, határon átnyúló embercsempész szervezetek felderítése érdekében folytatott kooperáció iránt.